

Staro

NATUUR EN
BUITENGEBIED

Quickscan Natuurwaarden

Klooster Nazareth te Gemert

Rapportnummer 11-0226

www.starobv.nl

Quickscan Natuurwaarden

Klooster Nazareth te Gemert

Januari 2012

Rapportnummer: P11-0226

In opdracht van: Gemeente Gemert-Bakel
t.a.v. dhr. Jan Verleijdsdonk
Ridderplein 1
5421 CV Gemert

Uitgevoerd door: Staro Natuur en Buitengebied
Lodderdijk 38a
5421 XB Gemert
tel. 0492-450161
fax. 0492-450162
www.starobv.nl

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Doel	4
1.3	Zorgplicht	4
1.4	Leeswijzer	5
2	Plangebied	6
2.1	Ligging en beschrijving plangebied	6
2.2	Voorgenomen plannen	8
3	Methode	9
4	Natuurwaarden	10
4.1	Beschermde gebieden	10
4.2	Beschermde soorten	11
4.2.1	Flora	11
4.2.2	Vlinders en libellen	11
4.2.3	Mieren en kevers	12
4.2.4	Vissen	12
4.2.5	Reptielen en amfibieën	12
4.2.6	Vogels	13
4.2.7	Zoogdieren	14
5	Conclusies	16
	Geraadpleegde bronnen	17
	Bijlage 1 Wet- en regelgeving	

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Gemert-Bakel bereid voor het gebied Nazareth een bestemmingsplanwijziging voor. Als onderbouwing bij de ruimtelijke procedure dient onderzocht te worden welke natuurwaarden actueel in het gebied aanwezig zijn en op welke wijze voorgenomen ontwikkelingen effect hebben op de in het gebied aanwezig natuurwaarden. Dit om te voorkomen dat in strijd met de natuurwetgeving gehandeld zal worden. Hierbij wordt gekeken naar gebiedsgerichte bescherming en soortgerichte bescherming.

1.2 Doel

Doel van het onderliggende onderzoek is te bepalen of de wijzigingen binnen het plangebied mogelijk leiden tot overtreding van de natuurwetgeving. Voor soortbescherming is hierbij de Flora- en faunawet van belang, gebiedsbescherming is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Deze rapportage beschrijft de (mogelijke) aanwezigheid van soorten die zijn opgenomen op de lijsten van beschermde flora en fauna in het kader van de Flora- en faunawet en Natura 2000-lijsten. Ook wordt bepaald op welke wijze en in welke mate de voorgenomen werkzaamheden invloed hebben op deze soorten. Op basis daarvan kan worden vastgesteld welke maatregelen getroffen en vervolgstappen genomen dienen te worden, om te voorkomen dat in strijd met de natuurwetgeving zal worden gehandeld. Aanvullend zal worden bepaald of voorgenomen ontwikkelingen effect hebben op de beschermde natuurwaarden van nabijgelegen natuurgebieden.

1.3 Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht (ex artikel 2) opgenomen: een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. De zorg houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

1.4 Leeswijzer

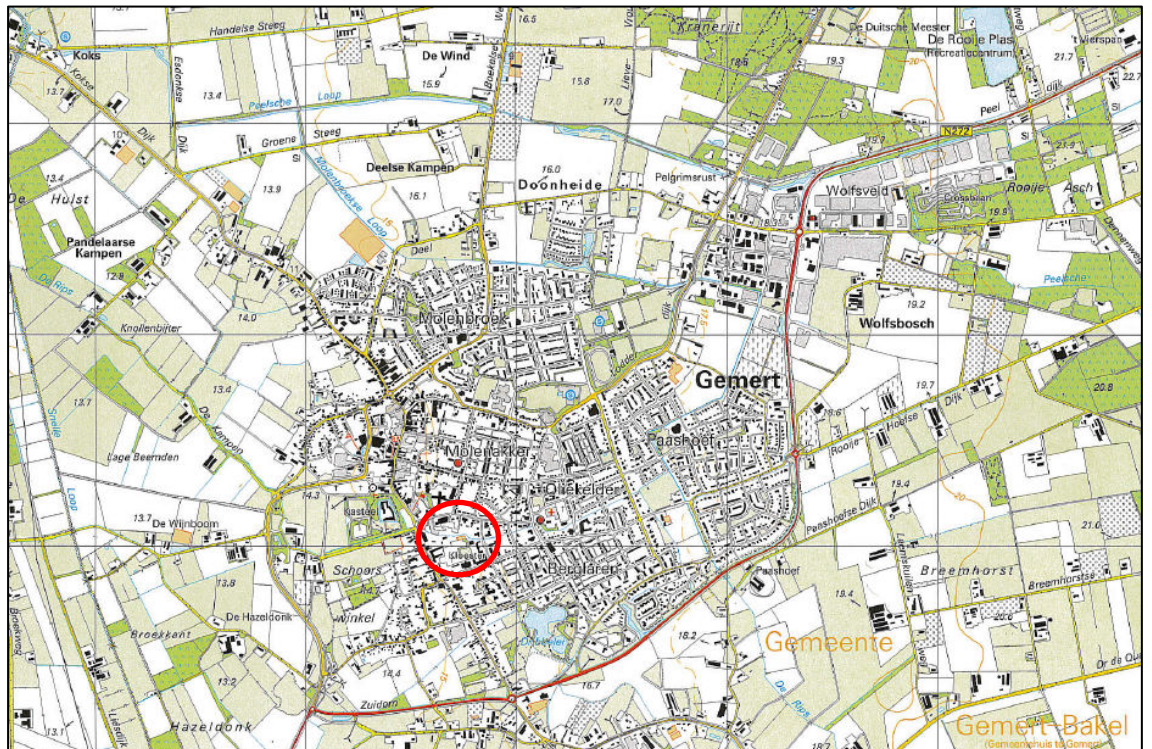
In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van het plangebied en de voorgenomen ontwikkelingen. In hoofdstuk 3 wordt de gebruikte onderzoeksmethode besproken. De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden en de effecten van de geplande ingrepen op aanwezige beschermde natuurwaarden worden beschreven in hoofdstuk 4. In dit hoofdstuk wordt tevens ingegaan op de mogelijke noodzaak tot het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen. In het laatste hoofdstuk zijn de conclusies uiteengezet.

2 Plangebied

2.1 Ligging en beschrijving plangebied

Het plangebied ligt in de bebouwde kom van Gemert, iets ten zuiden van het centrum. Om het plangebied heen liggen vier straten: Binderseind, Churchillaan, De Stroom en Kapelaanstraat. Figuur 1 en 2 geven de locatie en begrenzing van het plangebied weer.

Figuur 1. Ligging van het plangebied (rood)

Het plangebied betreft het kloostercomplex Nazareth. Het klooster is gebouwd in 1848 en in de jaren daarna is het uitgebreid tot het huidige complex. Het kloostercomplex betreft een groot gebouw met bijbehorende tuin. Het is niet meer in gebruik als klooster en wordt nu tijdelijk bewoond door gastarbeiders.

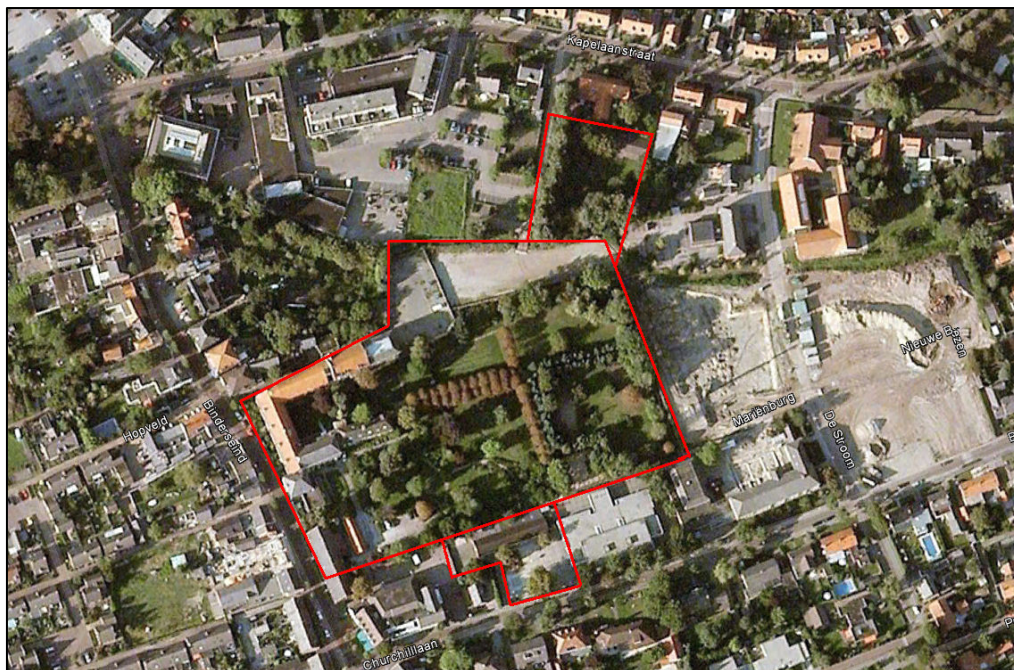
De tuin bevat veel gazon met een aantal bomenlanen en diverse bosschages. Op het terrein zijn nog diverse kloosterelementen te vinden zoals een begraafplaats en een mariagrot.

Aan de noordzijde grenst een parkeerplaats aan de tuin. Deze parkeerplaats is geheel verhard. En aan de zuidzijde ligt binnen het plangebied nog een klaslokalengebouw met schoolplein.

Daarnaast behoort nog een perceel achter de woning van het adres Kapelaanstraat 73 tot het plangebied. Dit is een verruigde tuin met enkele bomen. Tevens heeft dit perceel een kleine vijver.

Deze tuin wordt met de rest van het plangebied gescheiden door een sloot.

Figuur 2. Het plangebied (rood)

Foto 1. Klooster

Foto 2. Klooster

Foto 3. Begraafplaats

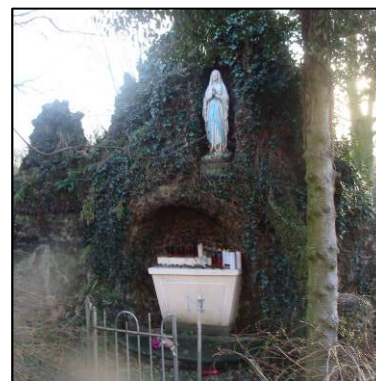

Foto 4. Mariagrot

Foto 5. Laan

Foto 6. Vijver

2.2 Voorgenomen plannen

Het kloostercomplex zal opnieuw worden ingericht. Het klooster zal worden gerenoveerd en mogelijk zal naoorlogse bebouwing gesloopt worden. Ook zullen enkele woningen in de kloostertuin gebouwd worden. Exacte details zijn nog niet bekend.

Aan het perceel achter Kapelaanstraat 73 zal zullen twee woningen gebouwd worden.

Bij de effectbeoordeling wordt er vanuit gegaan dat de gehele buitenruimte wordt aangepast en het naoorlogse deel van het complex wordt gesloopt en de rest grondig gerenoveerd, wat o.a. inhoudt de renovatie van het dak en isoleren van spouwmuren. Ook wordt ervan uitgegaan dat de beek onaangetast blijft.

3 Methode

In het kader van deze quickscan heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden waarbij is gekeken naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied. Er is voor het soortenonderzoek gebruikgemaakt van gegevens van de websites waarneming.nl en telmee.nl en diverse verspreidingsatlassen. De gegevens over vleermuizen, amfibieën, reptielen, vissen, vlinders en libellen zijn uit o.a. dergelijke atlassen afkomstig.

Voor de gebiedsgerichte bescherming is gekeken naar de aanwezigheid van relevante natuurterreinen in de omgeving. De ligging van Natuurbeschermingswet 1998 gebieden (o.a. Habitat- en Vogelrichtlijngebieden) en de EHS in de nabijheid van het plangebied zijn onderzocht.

Daarnaast heeft een veldbezoek plaatsgevonden waarbij alle in het plangebied aanwezige biotopen zijn opgenomen. De aanwezigheid van deze biotopen vormt de basis voor de mogelijkheid tot het voorkomen van beschermde soorten. Naast de biotopen zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Dergelijke aanwijzingen zijn bijvoorbeeld het fysiek aantreffen van exemplaren van soorten en het aantreffen van hollen, uitwerpselen, prooiresten, vraat-, loop- en veegsporen. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken. De aanwezige biotopen zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde planten- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen. De bevindingen van het veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn vervolgens gebundeld in deze rapportage.

Het veldbezoek dat voor dit onderzoek is uitgevoerd, heeft plaatsgevonden op 13 januari 2012 in de ochtend onder de volgende weersomstandigheden: helder en droog, matige wind en circa 5 graden Celsius.

4 Natuurwaarden

4.1 Beschermde gebieden

Natuurbeschermingswet 1998

Uit de kaarten van de gebiedendatabse op de website van het Ministerie van EL&I blijkt dat het plangebied niet in de buurt een Natura 2000-gebied ligt. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied betreft de 'Deurnsche Peel en Mariapeel' en ligt 12 km zuidelijk.

Ecologische Hoofdstructuur

Zoals blijkt uit de gebiedendatabse van de provincie Noord-Brabant maakt het plangebied geen deel uit van de EHS. De dichtstbijzijnde EHS ligt op ongeveer 400 meter westelijk van het plangebied (figuur 5).

Figuur 5. Ligging plangebied (rood omcirkeld) ten opzichte van de EHS (groen)

Effectbeoordeling

Herinrichting zal, gelet op de afstand en de ligging van het plangebied binnen de bebouwde kom geen invloed op de Natura 2000-gebieden of EHS hebben.

Conclusie

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied ligt op 12 km zuidelijk van het plangebied. Het plangebied ligt niet in de EHS. Herinrichting vindt plaats in de bebouwde kom van Gemert. Er worden derhalve geen negatieve effecten op beschermde gebieden verwacht.

4.2 Beschermde soorten

Deze paragraaf beschrijft het mogelijk voorkomen van beschermde soorten in het plangebied. Per soortgroep wordt beschreven welke soorten worden verwacht, wat de mogelijke effecten van de ingreep zijn en of mitigerende en/of compenserende maatregelen nodig zijn.

4.2.1 Flora

Binnen het plangebied ligt een grote kloostertuin. Delen van de tuin zijn gazon dat regelmatig gemaaid wordt. Verspreid in de tuin zijn bosschages met oude bomen van zowel inheemse als uitheemse afkomst. Daarnaast zijn diverse cultivars aangetroffen. Het is mogelijk dat beschermde planten voorkomen in het plangebied. Dit zullen planten zijn van de FFlijst 1 en 2.

Tijdens het veldbezoek zijn geen bijzondere planten aangetroffen. Daarbij dient opgemerkt te worden dat het onderzoek uitgevoerd is in een periode waarin de meeste beschermde planten niet zichtbaar zijn.

Effecten

Mogelijk komen beschermde planten van FFlijst 1 en 2 voor in het plangebied. Om zeker te weten of beschermde planten voorkomen in het plangebied dient nader onderzoek plaats te vinden in de periode dat beschermde planten bloeien (mei – half juli).

Conclusie

Mogelijk komen beschermde planten van FFlijst 1 en 2 voor in het plangebied. Nader onderzoek hiernaar dient dit uit te wijzen.

4.2.2 Vlinders en libellen

Uit de atlas De dagvlinders van Nederland (2006) blijkt dat het heideblauwtje (FFlijst 3) in de buurt van het plangebied voorkomt. Deze beschermde dagvlinder komt voor op specifieke waardplanten, die in het plangebied niet aanwezig zijn. Beschermde dagvlinders worden daarom niet verwacht in het plangebied. Het is wel mogelijk dat andere algemeen voorkomende vlindersoorten gebruikmaken van het plangebied.

De atlas De Nederlandse libellen (2002) maakt geen melding van waarnemingen van beschermde libelsoorten in de omgeving van het plangebied.

De vijver in het plangebied is matig geschikt voortplantingswater voor algemene libellen. Daarnaast is het mogelijk dat enkele algemeen voorkomende, niet beschermde, soorten libellen in het plangebied voorkomen.

Conclusie

Er komen geen beschermde soorten dagvlinders of libellen voor in het plangebied.

4.2.3 *Mieren en kevers*

Beschermde soorten mieren en houtkevers zijn afhankelijk van bijzondere habitattypen als oude (naald)bossen. Deze biotopen zijn niet aanwezig in het plangebied.

Beschermde waterkevers zijn afhankelijk van wateren met spaarzame vegetatie, een minimale waterdiepte van 50 cm en maximaal matig voedselrijk water. Door het ontbreken van geschikt oppervlaktewater is het plangebied ongeschikt voor waterkevers.

Conclusie

Er komen geen beschermde soorten mieren en kevers voor in het plangebied.

4.2.4 *Vissen*

De vijver in het plangebied is erg klein en bedekt met kroos. Hierdoor is het ongeschikt voor beschermde vissoorten. De sloot is geschikt voor diverse vissen waaronder beschermde vissoorten als de kleine modderkruiper. De sloot blijft zover bekend onaangetast.

Conclusie

Er komen mogelijk (beschermde) vissen voor in de sloot in het plangebied. Deze blijft onaangetast. Negatieve effecten zijn niet te verwachten.

4.2.5 *Reptielen en amfibieën*

Uit gegevens van RAVON blijkt dat in het plangebied de volgende beschermde amfibieënsoorten voor kunnen komen: Alpenwatersalamander (FFlijst 2), vinpootsalamander (FFlijst 3), kleine watersalamander (FFlijst 1), gewone pad (FFlijst 1), heikikker (FFlijst 3), bruine kikker (FFlijst 1), poelkikker (FFlijst 3) en bastaardkikker (FFlijst 1).

Door het ontbreken van geschikt oppervlaktewater zijn geen leefgebieden voor de heikikker en poelkikker, vinpootsalamander en Alpenwatersalamander aanwezig. Dit zijn soorten die een voorkeur hebben voor kleinschalige landschappen of vennen en heideterreinen. Het vijvertje is matig geschikt en de sloot geschikt als leefgebied en voortplantingswater voor de bruine kikker, gewone pad, bastaardkikker en kleine watersalamander.

Het plangebied is geschikt landbiotoop voor de kleine watersalamander, bruine kikker en gewone pad.

Volgens de gegevens van RAVON kunnen de reptielen hazelworm (FFlijst 3) en levendbarende hagedis (FFlijst 2) in het plangebied voorkomen. Voor beide soorten is het plangebied ongeschikt om als leefgebied te dienen. Daarnaast ligt het plangebied te geïsoleerd om voor deze soorten bereikbaar te zijn.

Effectbeoordeling

Na herinrichting van het plangebied verdwijnt geschikt landbiotoop en voortplantingswater voor de kleine watersalamander bruine kikker en gewone pad (beide FFlijst 1). De sloot blijft zover bekend onaangetast. Als deze wel wordt aangetast verdwijnt geschikt leefgebied voor de bastaardkikker.

Mitigerende of compenserende maatregelen

Het is niet noodzakelijk te mitigeren of compenseren voor soorten van FFlijst 1.

Conclusie

Door het ontbreken van geschikt oppervlaktewater is er geen geschikt voortplantingsbiotoop en leefgebied voor de Alpenwatersalamander (FFlijst 2) en heikikker (FFlijst 3) en poelkikker. (FFlijst 3). Het plangebied is matig geschikt als voortplantings- en landbiotoop voor de kleine watersalamander (FFlijst 1), gewone pad (FFlijst 1), bastaardkikker (FFlijst 1) en bruine kikker (FFlijst 1). Na herinrichting wordt het plangebied minder geschikt als leefgebied voor deze soorten.

4.2.6 *Vogels*

Uit het veldbezoek blijkt dat het plangebied voor een aantal cultuurvolgende- en struweelvogelsoorten geschikt is als foerageergebied en nestgelegenheid. Tijdens het veldbezoek zijn houtduif, koolmees, merel, roodborst, heggemus en zwarte kraai (alle FFlijst vogels) aangetroffen. Waarschijnlijk komt nog een groter aantal vogelsoorten binnen het plangebied voor. Er zijn geen sporen van jaarrond beschermde vogelnesten gevonden. Gezien de ligging van het plangebied en de staat van het klooster is het onwaarschijnlijk dat vogelsoorten waarvan het nest jaarrond beschermd is voorkomen in het plangebied, met uitzondering van de gierzwaluw. Deze soort was ten tijde van het onderzoek niet in Nederland aanwezig.

Effectbeoordeling

Het plangebied behoort tot het foerageergebied en broedgebied van cultuurvolgende- en struweelvogelsoorten. Door de ontwikkeling zal de geschiktheid van het plangebied voor deze vogels afnemen. Bij sloop en renovatie van het klooster kan nestgelegenheid van de gierzwaluw verdwijnen. Nader onderzoek in juni dient dit uit te wijzen.

Mitigerende en compenserende maatregelen

Voor de meeste vogelsoorten geldt dat, indien exemplaren aan het broeden zijn, versturende werkzaamheden, zoals het bouwrijp maken en het verwijderen van bomen en bosschages van gronden, niet kunnen

plaatsvinden zonder deze dieren te verstoren. Wanneer er geen broedende vogels aanwezig zijn kunnen de werkzaamheden wel plaatsvinden. Door werkzaamheden buiten het broedseizoen van vogels uit te voeren wordt voorkomen dat er negatieve effecten zullen optreden ten aanzien van vogels. Desgewenst kan een nader ecologisch onderzoek voor de ingreep uitgevoerd worden.

Mogelijk komt de gierwaluw voor in het plangebied. Nader onderzoek in de geschikte periode dient dit uit te wijzen.

Conclusie

Het plangebied is geschikt als foerageergebied en als broedgelegenheid voor cultuurvolgende- en struweelvogelsoorten (FFlijst vogels). Na herinrichting wordt het plangebied minder geschikt als leefgebied voor deze vogelsoorten. Mogelijk komt de gierwaluw voor in het plangebied. Nader onderzoek in de geschikte periode (juni) dient dit uit te wijzen.

4.2.7 Zoogdieren

Vleermuizen

Uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (1997) en Korsten en Regelink (2010) blijkt dat de soorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, gewone grootoorvleermuis, franjestaart, baardvleermuis en watervleermuis (alle FFlijst 3) voorkomen in de omgeving van het plangebied.

Het klooster is geschikt voor diverse gebouwbewonende vleermuissoorten als laatvlieger, gewone- en ruige dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis. Het klooster is geschikt als kraamverblijfplaats, zomerverblijfplaats, paarverblijfplaats en winterverblijfplaats voor deze soorten.

Binnen het plangebied zijn enkele grote bomen aanwezig. Deze bomen zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van holten en deze zijn slechts beperkt aanwezig. Hierdoor zijn mogelijk enkele kraamverblijfplaatsen, zomer- en paarverblijfplaatsen aanwezig.

De tuin is geschikt foerageergebied voor veel vleermuissoorten. De diverse lanen en bosschages en de weinige verlichting maakt dat het plangebied onderdeel uit kan maken van belangrijk foerageergebied, mede doordat de tuin grenst aan mogelijk verblijfplaatsen.

Er zijn geen belangrijke vliegroutes aanwezig.

Overige zoogdieren

Uit het veldbezoek blijkt dat het plangebied voor een aantal grondgebonden zoogdieren geschikt is als leefgebied. Tijdens veldbezoek zijn konijnen waargenomen. Het plangebied kan ook geschikt zijn als leefgebied voor andere soorten als de mol, egel en diverse muizensoorten (alle FFlijst 1).

Effectbeoordeling

Mogelijk benut een aantal grondgebonden zoogdieren (FFlijst 1) het plangebied als leefgebied.

Met betrekking tot de kwaliteit van het gebied als foerageergebied voor vleermuizen (FFlijst 3) geldt deze door de toename van de bebouwing en verharding. Daarnaast zal de verlichting binnen het plangebied toenemen. Het klooster is geschikt als verblijfplaats voor diverse vleermuissoorten. Als het klooster gerenoveerd of gesloopt wordt zullen mogelijk vaste rust- en verblijfplaatsen verloren gaan. Nader onderzoek (mei – september) dient dit uit te wijzen.

Als er bomen met holten gerooid worden, zal nader onderzoek naar holten en inspectie van deze holten in periode mei – september uitgevoerd moeten worden om vast te stellen of ze door vleermuizen gebruikt worden als kraamverblijfplaats, zomer- en paarverblijfplaats.

Mitigerende en compenserende maatregelen

Het is niet noodzakelijk om mitigerende of compenserende maatregelen uit te voeren voor de zoogdiersoorten van FFlijst 1.

Mogelijk zijn in het klooster en de bomen in de kloostertuin met holten vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig van vleermuizen. Nader onderzoek in de periode mei - september dient dit uit te wijzen.

Conclusie

Het plangebied is voor een aantal grondgebonden zoogdieren van FFlijst 1 geschikt als (onderdeel van hun) leefgebied.

Voor vleermuizen (FFlijst 3) zijn mogelijk in het klooster en de bomen in de kloostertuin met holten vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig van vleermuizen. Nader onderzoek in de periode mei - september dient dit uit te wijzen.

Er ontstaan negatieve effecten op mogelijk belangrijk foerageergebied en geen negatieve effecten op belangrijke vliegroutes van vleermuizen.

5 Conclusies

Beschermde gebieden

Het plangebied ligt op 12 km van een Natura 2000-gebied. Het plangebied ligt niet in de EHS. Herinrichting heeft geen nadelig effect op beschermde gebieden.

Beschermde soorten

In het plangebied komen mogelijk verschillende beschermde soorten voor die vermeld staan op de lijsten van de Flora- en faunawet.

Soorten van FFlijst 1

Mogelijk wordt het plangebied gebruikt door enkele grondgebonden zoogdieren, planten en amfibieën die zijn opgenomen op FFlijst 1. Voor deze soorten geldt een vrijstelling: bij het uitvoeren van ruimtelijke ingrepen is het voor deze soorten niet noodzakelijk een ontheffing aan te vragen.

Soorten van FFlijst 2/3

De mogelijk in het plangebied voorkomende vleermuizen staan vermeld op FFlijst 3 en de Habitatrichtlijnen en zijn strikt beschermd. Ten aanzien foerageergebied geldt dat er negatieve effecten optreden na herinrichting door de toename van bebouwing en verlichting. Het klooster, waar mogelijke vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig zijn, wordt gerenoveerd en mogelijk deels gesloopt. Nader onderzoek in de periode mei tot september dient uit te wijzen of vaste rust- of verblijfplaatsen aanwezig zijn in de woning. Dit onderzoek dient ook uitgevoerd te worden voor te kappen bomen met holten.

Mogelijk zijn beschermde vaatplanten aanwezig in de kloostertuinen en het perceel achter de Kapelaanstraat 73. Nader onderzoek in mei – half juli dient uit te wijzen of beschermde planten aanwezig zijn.

Beschermde vissen zijn mogelijk aanwezig in de sloot. Deze blijft zover bekend onaangetast. Hierdoor ontstaan geen negatieve effecten op beschermde vissen.

Soorten van FFlijst vogels

De in het plangebied voorkomende vogelsoorten staan vermeld op FFlijst vogels en zijn strikt beschermd. Indien de werkzaamheden echter worden uitgevoerd op de wijze, zoals is beschreven in paragraaf 4.2.6, zullen geen nadelige effecten optreden ten aanzien van vogels.

Concluderend kan gesteld worden dat:

- de herinrichting van het gebied geen effect zal hebben op beschermde gebieden;
- de aanbevelingen voor vogels, zoals beschreven in paragraaf 4.2.6, in acht genomen dienen te worden;
- nader onderzoek noodzakelijk is om vast te stellen of vleermuizen (FFlijst 3) het klooster en bomen met holten gebruiken als vaste rust- of verblijfplaats;
- nader onderzoek naar vaatplanten noodzakelijk is;
- de werkzaamheden voor de overige soortgroepen in het plangebied geen overtreding van de natuurwetgeving tot gevolg hebben;
- altijd rekening moet worden gehouden met de zorgplicht.

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- Creemers R. et al., De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9, RAVON, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis & European Invertebrate Survey, Nederland, Leiden 2009.
- Delft, Van J.J.C.W. et al. Waarnemingenoverzicht 2009, RAVON 38, jaargang 12, nummer 4, Stichting RAVON, Nijmegen, 2010.
- Dijkstra K, D, B. et al., De Nederlandse libellen, Nederlandse Fauna 4, Nederlandse vereniging voor Libellenstudie, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis & European Invertebrate Survey, Nederland, Leiden 2002.
- Bos F. et al., De dagvlinders van Nederland, Nederlandse Fauna 7, De Vlinderstichting, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis & European Invertebrate Survey, Nederland, Leiden 2006.
- Korsten, E. en Regelink J.R. Herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en andere ecologisch vooronderzoek. Zoogdiervereniging- rapport 2010.44. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- Limpens, H. et al., Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie, KNNV Uitgeverij, Utrecht, 1997.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Brochure: Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten, 22 februari 2005.

Internet

- www.gelderland.nl
- [Beschermd gebied: http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx](http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx), geraadpleegd op 18 juli 2011.
- www.rijksoverheid.nl
- www.ravon.nl
- www.vlinderstichting.nl
- [waarneming.nl](http://www.waarneming.nl)
- www.telmee.nl
- www.zoogdiervereniging.nl
- www.libellennet.nl

Bijlage 1 Wet- en regelgeving

Flora- en faunawet (bron: Rijksoverheid 2011)

De Flora- en faunawet beschermt soorten, niet individuele planten of dieren, om te voorkomen dat het voortbestaan van de soort in gevaar komt. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit.

Doelstelling van de Flora- en faunawet is de bescherming en het behoud van in het wild levende planten- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is het 'Nee, tenzij' principe. Dit betekent dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan. Heel vaak gaan activiteiten en de bescherming van soorten prima samen. Soms is het optreden van schade aan beschermde dieren en planten echter onvermijdelijk. In die situaties is het nodig om vooraf te bekijken of hiervoor een vrijstelling geldt, of dat een ontheffing moet worden aangevraagd.

In de Flora- en faunawet geldt een verbod op activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten. De wet spreekt niet van (ruimtelijke) plannen. Op basis van de onderzoeksplicht (Wro) en de plicht tot het vaststellen van een uitvoerbaar plan dient bij het maken van bestemmingsplannen beoordeeld te worden of er belemmeringen aanwezig zijn voor verlening van een eventuele ontheffing voor de activiteiten in het plan.

In 2005 is met het gewijzigde Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten het beschermingsregime versoepeld. Met deze aangepaste regelgeving is niet meer altijd een ontheffing nodig voor het uitvoeren van werkzaamheden in de openbare ruimte. Voor regulier voorkomende werkzaamheden en ruimtelijke ontwikkelingen geldt nu een vrijstellingsregeling. Voor ruimtelijke ontwikkelingen is in veel gevallen een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet van toepassing. Bij de vrijstellingsregeling zijn twee criteria belangrijk: de zeldzaamheid van de aangetroffen soort en de ingrijpendheid van de werkzaamheden. Hoe zeldzamer de soort en hoe ingrijpender de activiteit, hoe strikter de regeling:

- voor de soorten van FFlijst 1 is geen ontheffing nodig;
- voor de soorten van FFlijst 2 geldt dat moet worden gewerkt volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. Indien er geen goedgekeurde gedragscode voorhanden is zijn ook de soorten uit FFlijst 2 ontheffingsplichtig;
- voor soorten van FFlijst 3 moet altijd ontheffing worden aangevraagd. Behalve voor beschermde soorten, geldt deze indeling ook voor hun vaste rust- en verblijfplaatsen.

De zorgplicht uit artikel 2 blijft echter altijd van toepassing op alle in het wild levende planten en dieren en hun directe leefomgeving.

Door een wijziging in de wetgeving in 2009 is het voor soorten van de Habitatrichtlijn (bijvoorbeeld vleermuizen en rugstreeppad) en voor vogels niet meer mogelijk een ontheffing te verkrijgen voor ruimtelijke inrichting of ontwikkelingen. Daarnaast geldt voor vogels dat een ontheffing in het kader van "dwingende reden groot openbaar belang" eveneens niet meer mogelijk is.

Natuurbeschermingswet 1998 (bron: Rijksoverheid 2011)

De Natuurbeschermingswet regelt de bescherming van gebieden die als staats- of beschermd natuurmonument zijn aangewezen. Deze juridische status geeft extra bescherming aan bijzonder waardevolle en kwetsbare natuurgebieden. Het belangrijkste onderdeel van de wet is dat er een aparte vergunning nodig is voor activiteiten die mogelijk schadelijk zijn voor het natuurmonument. Het maakt daarbij niet uit waar die activiteiten plaatsvinden, dat kan zowel binnen als buiten het natuurgebied zijn (de zogenaamde 'externe werking'). Op dit moment is ongeveer 300.000 ha natuurgebied aangewezen als staats- of beschermd natuurmonument.

In 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet (Nb) 1998 in werking getreden. Daarmee voldoet Nederland aan de eisen van de Europese natuurwetgeving. De wet biedt een beschermingskader voor de flora en fauna binnen de aangewezen beschermde gebieden, de zogenaamde Natura 2000-gebieden. Hieronder vallen de speciale beschermingszones volgens de Vogel- en Habitatrichtlijn, gebieden die deel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), beschermde natuurmonumenten en staatsnatuurmonumenten.

De wet bepaalt dat projecten en andere handelingen die de kwaliteit van de habitats kunnen verslechteren of die een verstoring effect kunnen hebben op de soorten, niet mogen plaatsvinden zonder vergunning. Ook plannen moeten getoetst worden op hun gevolgen voor de Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt met de habitattoets. De habitattoets is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998.

De habitattoets bestaat uit drie onderdelen:

- oriëntatiefase (en vooroverleg);
- verslechterings- en verstoringstoets;
- passende beoordeling.

De oriëntatiefase maakt geen deel uit van de in de wet geregelde procedures. In de praktijk is deze stap nodig. Gezamenlijk met het bevoegd gezag wordt bepaald of goedkeuring van het plan nodig is en welke verdere procedure doorlopen moet worden. Afhankelijk van de kans en omvang van de effecten op een Natura 2000-gebied bestaat de vervolprocedure uit het uitvoeren van een verslechterings- en verstoringstoets, een passende beoordeling of geen enkele toetsing.

Indien er geen kans is op negatieve effecten op een Natura 2000-gebied is geen goedkeuring vanwege de Natuurbeschermingswet nodig.

Als uit de oriëntatiefase is gebleken dat er kans is op significant negatieve effecten voor het Natura 2000-gebied, dient een passende beoordeling te worden uitgevoerd. Indien uit de passende beoordeling blijkt dat er kans is op een significant negatief effect moet aan de volgende criteria worden voldaan:

- er zijn geen alternatieve oplossingen voor het project die minder of geen negatieve effecten hebben voor het Natura 2000-(deel)gebied;
- er is sprake van dwingende redenen van groot openbaar belang;
- er is voorzien in compenserende maatregelen.

Alléén als aan deze voorwaarden wordt voldaan, kan goedkeuring worden verleend.

Indien uit de oriëntatiefase is gebleken dat er een kans is op (niet-significante) negatieve effecten, dient een verslechterings- en verstoringstoets te worden uitgevoerd. Met dit onderzoek wordt bepaald:

- of deze kans reëel is en
- of de verslechtering of verstoring aanvaardbaar is.

Ecologische hoofdstructuur (bron: Rijksoverheid 2011)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Door verbindingen tussen natuurgebieden te maken, kunnen planten en dieren zich makkelijker verspreiden over meer gebieden. Hierdoor zijn deze gebieden beter bestand tegen negatieve milieu-invloeden. In grotere natuurgebieden kunnen bovendien meer soorten planten en dieren leven.

Het doel van het afwegingskader Ecologische Hoofdstructuur is om de EHS als netwerk van natuurgebieden te beschermen tegen negatieve effecten van ruimtelijke ingrepen. Dat betekent niet dat ontwikkelingen zoals woningbouw en bedrijvigheid, verboden zijn. Door het doorlopen van het afwegingskader wordt vastgesteld of, en zo ja, onder welke voorwaarden een ontwikkeling in de Ecologische Hoofdstructuur kan worden toegelaten.

De bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur vindt plaats door het nee-tenzij-regime uit de Nota Ruimte. Dit houdt in dat ruimtelijke ingrepen in de EHS met een negatief effect op de EHS in principe niet zijn toegestaan. Onder voorwaarden kan hiervan worden afgeweken.

De beleidsmatige basis voor het afwegingskader voor de Ecologische Hoofdstructuur is de Nota Ruimte. Daarnaast hebben Rijk en provincies een beleidskader Spelregels EHS opgesteld. Het beleidskader geeft een uitwerking, verduidelijking en aanscherping van de verschillende onderdelen van het afwegingskader. De provincies laten de inhoud van de Spelregels EHS doorwerken in het provinciaal ruimtelijk beleid.

De bescherming van de EHS gebeurt via de regelgeving van de ruimtelijke ordening. Het beschermingsregime is onder de nieuwe Wro door het Rijk vastgelegd in de AMvB Ruimte en werkt via provinciale verordeningen door in gemeentelijke bestemmingsplannen.